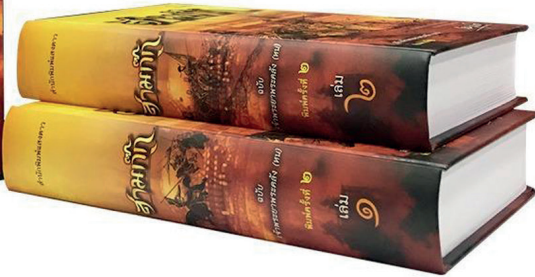
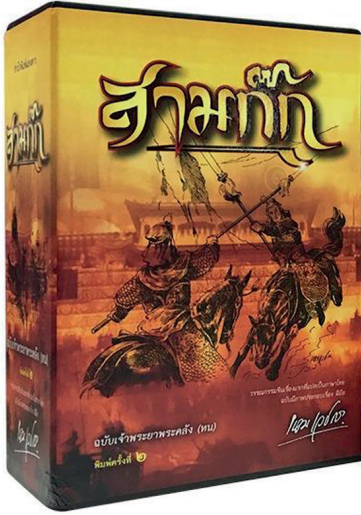

๓ สามก๊ก ทิวขยาลัการทัพเรือ

“อเลิศ วิทยาลัยการทัพเรือ เรียนสามก๊กด้วยดีไหม อ๊ะ ?”

กลางปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ผู้เขียนถามเพื่อนร่วมรุ่นสมัยนักเรียนนายเรือ นาวาเอก บุญเลิศ เอี่ยมทัศนาศนา ที่ขณะนั้นเป็นหัวหน้ากองวิชายุทธศาสตร์ โรงเรียนนายทหาร ณ พระราชวังเดิม และผู้เขียนเป็นประจำกองแผนและพัฒนาของโรงเรียน

หลังจากจบการศึกษาที่โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือรุ่นปี พ.ศ. ๒๕๑๑ - พ.ศ. ๒๕๑๒ ได้ ๔ ปี กองทัพเรือได้ส่งผู้เขียนไปศึกษาหลักสูตร Command ที่ US Naval War College ขณะนั้นเป็นนาวาโทอินเป็นหลักสูตรนานาชาติสำหรับนายทหารชั้นยศนาวาโทและนาวาเอก รุ่นของผู้เขียนมี ๓๘ คน จาก ๓๘ ชาติ รวมทั้งนาวาโท ๑ คน จากสหรัฐอเมริกา ระยะเวลาศึกษา ๑๑ เดือน โดยเรียนควบคู่ไปกับหลักสูตรของ College of Naval Warfare ที่นั่นศึกษาส่วนใหญ่เป็นนาวาเอกกับพันเอกเหล่าทัพอื่นบ้างของสหรัฐอเมริกา แยกกันครั้งเดียวที่เป็นหัวข้อศึกษา “ขีดความสามารถทางอาวุธนิวเคลียร์ของสหภาพโซเวียต” ซึ่งคงเป็นชั้นความลับที่ไม่อยากให้ต่างชาติรู้ ทางโรงเรียนก็จัดให้เราต่างชาติไปทัศนศึกษาเสีย ๑๐ วัน

หลักสูตร Command ที่ศึกษาเริ่มด้วยหมวดวิชา

Strategy and Policy ประมาณ ๔ เดือนเศษ ทางโรงเรียนแจกหนังสือ “ต้องอ่าน” ให้นักเรียนคนละ ๕ - ๖ เล่มแล้วก็มี “ควรอ่าน” ในห้องสมุดที่เปิดตลอด ๒๔ ชั่วโมงของโรงเรียนอีกหลายเล่ม การศึกษาในตอนต้นเป็นการบรรยายโดยอาจารย์เวลาเช้า และมีการกำหนดให้นักเรียนแต่ละคนเขียนบทความตามหัวข้อที่อาจารย์ระบุไว้ เขียนแล้วก็ถ่ายเอกสารจ่ายครบบคนในการสัมมนาเป็นคณะ ยังจำได้จนบัดนี้ว่าถูกกำหนดให้เขียนตามที่ Clausewitz นักยุทธศาสตร์ชาวปรัสเซียให้มุมมองของสงครามไว้ว่า “เป็นการต่อเนื่องของนโยบายด้วยวิธีอื่น” (War is the continuation of policy by other means.) นั้น เห็นด้วยหรือไม่ เพียงใด

ก็พ่ายเขียนไปว่า เมื่อครั้งญี่ปุ่นตีเพิร์ลฮาร์เบอร์อันเป็นการเริ่มสงครามในแปซิฟิกปลายปี พ.ศ. ๒๔๘๔ นั้น กองทัพญี่ปุ่นด้วยพลังมหาศาลยกพลขึ้นบกหลายแห่งในประเทศไทย ทำให้ไทยต้องจำยอมร่วมรบกับญี่ปุ่นที่รุกผ่านไทยสู่พม่าและคาบสมุทรมลายู ผู้มีอำนาจเท่านั้นที่จะกระทำได้ตามที่เคลาส์วิทซ์ว่าไว้ ทั้งนี้ เคลาส์วิทซ์เองก็เป็นชาวปรัสเซียอันเป็นประเทศมีอำนาจและอิทธิพลก็พูดไปตามประสาผู้มีอำนาจ ประเทศด้อยกำลังจะใช้การสงครามเป็นวิธีการดำเนินนโยบายนั้น - ยาก อาจารย์ก็บอกว่าไม่รู้เรื่องญี่ปุ่นบุกไทยมาก่อนเลยที่เคลาส์วิทซ์

ว่า - สงครามเป็นวิธีอื่นในการต่อเนื้องนโยบายก็คือ อำนาจเป็นธรรม ใครใหญ่ก็กินไปจนบัดนี้ เช่น กรณีพิพาท ที่ชายแดนเขตปลอดทหาร (DMZ) ความยาวราว ๑๕๐ กิโลเมตร แนวเทือกเขาระหว่างจีนกับอินเดีย แต่ทหาร สองฝ่ายปะทะกันบ่อย ๆ ครั้งหลังสุดกลางเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ นี้เอง ปะทะกันด้วยหมัดมวย hand to hand combat ทหารอินเดียเสียชีวิต ๒๐ คน จีนอย่างน้อย ๔ คน จีนได้เปรียบเสมอในการประนีประนอมกันเพราะ แข็งแรงกว่า - India's options are limited in case China - a much bigger military power - violates the agreement (Bloomberg, ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔) เป็นต้น

จบหมวดวิชายุทธศาสตร์และนโยบายแล้ว ก็เป็น หมวดวิชาการบริหาร และการตกลงใจในการจัดเตรียม กำลังและใช้กำลังเป็นเวลา ๓ เดือน ตามด้วยหมวดวิชา สงครามทางเรือราว ๒ เดือนครึ่ง ที่เป็นเรื่องยุทธศาสตร์ และยุทธวิธีในปฏิบัติการต่าง ๆ ทางเรือ (Naval Operations) เสร็จสรรพก็จบหลักสูตร Command

ที่น่าสังเกตตรงที่หมวดวิชายุทธศาสตร์และนโยบาย ศึกษาจากการสงครามที่เริ่มต้นตั้งแต่ยุคเรือกระเชียง ยุคเรือใบ ยุคเรือกลไฟ จนถึงยุคเรือนิวเคลียร์ อันเป็นสงคราม ตั้งแต่ก่อนคริสตกาลเกือบ ๕๐๐ ปี Peloponnesus War สงครามนโปเลียน สงครามโลกครั้งที่หนึ่งและครั้งที่สอง สงครามเกาหลี และสงครามเวียดนาม เป็นการศึกษาแบบ ค่อย ๆ ซึมซาบเข้าหัวเอง

การสงครามเพโลพอนเนซุส เป็นสงครามระหว่าง กรีกเหนือ (เอเธนส์) กับกรีกใต้ (สปาร์ตา) ก่อนการสงคราม กรีกทั้งสองช่วยกันหยุดยั้งพวกเปอร์เซียที่บุกกรุกเข้ามาใน ยุโรปได้ หลังจากนั้นเอเธนส์ได้สร้างกำลังทางเรืออย่าง เข้มแข็งด้วยการครองทะเล และทำการค้าจนร่ำรวยรุ่งเรือง ส่วนทางสปาร์ตามีกำลังทางบกเป็นกำลังสำคัญ สาเหตุของ สงครามเกิดจากการกบฏที่เกาะ Corcyra (Corfu ในปัจจุบัน) ซึ่งฝ่ายหนึ่งในการกบฏขอให้เอเธนส์ช่วย และอีกฝ่ายหนึ่ง ขอให้สปาร์ตาช่วย จึงเกิดสงครามในย่านเพโลพอนเนซุส เกิดการยุทธทางเรือ ๒ ครั้งที่โรอุมและที่เนาพัททอส

สงครามเพโลพอนเนซุส

ในปี ๔๒๙ ก่อนคริสตกาล ฝ่ายเอเธนส์ได้รับชัยชนะในการยุทธทั้ง ๒ ครั้ง โดยการนำทัพของฟอรัมิโอที่ได้อีกว่าเป็นแม่ทัพเรือคนเก่งรายแรกของโลก

การศึกษาต่อจากสงครามโบราณของกรีก ก็เป็น สงครามนโปเลียน (Napoleonic War) ที่ภายหลังการ ปฏิวัติที่ฝรั่งเศสในปี ค.ศ. ๑๗๘๙ แล้วเกิดผู้นำผู้ยิ่งใหญ่ **Napoleon Bonaparte** นำทัพแผ่ไพศาลเกือบทั่วยุโรป จนเกือบถึงกรุงมอสโกของรัสเซีย และก็ยังแต่เกาะอังกฤษ ที่ห่างฝั่งของฝรั่งเศสเพียง ๒๐ ไมล์ นโปเลียนได้แต่เฝ้าดู ช่องแคบอังกฤษ แต่ยกทัพข้ามช่องแคบไปไม่ได้ เพราะ ทัพเรือฝรั่งเศสพ่ายแพ้ต่อฝ่ายอังกฤษมาโดยตลอด ทั้งทางยุทธศาสตร์และยุทธวิธีนับตั้งแต่ถูกกองเรืออังกฤษ

นโปเลียน โบนาปาร์ต (Napoleon Bonaparte)
มหาจักรีแห่งฝรั่งเศสผู้ขยายอำนาจไปทั่วยุโรป

สงครามนโปเลียน

ปิดอ่าวที่ฐานทัพเบรสต์และตุลอง ถูกกำลังทางเรือยึด เกาะคอร์ซิกา กำลังทางเรือผสมฝรั่งเศส - สเปนแพ้ที่แหลม เซนต์วินเซนต์ แพ้ที่อ่าวอาบูกีร์ ถูกอังกฤษปิดอ่าวที่เกาะ มอลตาที่ปากอ่าวแม่น้ำไนล์ และที่สำคัญที่สุดแพ้ในวันที่ ๒๑ ตุลาคม ค.ศ. ๑๘๐๕ ในการยุทธที่ทราฟัลการ์ ซึ่งกองทัพเรืออังกฤษเป็นกองทัพที่ยิ่งยงที่สุด และเป็น หัวหอกในการสร้างจักรวรรดิอังกฤษที่ - ดวงอาทิตย์ไม่มี วันตกดิน ในเวลาต่อมา

ต่อจากสงครามนโปเลียน ก็เป็นการศึกษาหัวข้อ สงครามโลกครั้งที่หนึ่งและครั้งที่สองที่กำลังรบของ สหรัฐอเมริกาข้ามมหาสมุทรทั้งแอตแลนติกและแปซิฟิก กระทำการสงครามได้รับชัยชนะทั้งสองครั้ง และเมื่อ สงครามโลกครั้งหลังจบลงได้พิเศษ ทหารเกาหลีเหนือโดยการสนับสนุนจากจีนก็รุกไล่ฝ่ายใต้เกือบจมนมูกทะเล กองกำลังสหประชาชาติที่สหรัฐอเมริกาเป็นกำลังหลัก อาศัยยานวิถีกาญจนาภ และสมุททานุภาพยกพลขึ้นบกผลักดัน เกาหลีเหนือกลับที่เดิมได้สำเร็จ

สรุป ยุทธศาสตร์และนโยบายที่เรียนในหลักสูตร เป็นเรื่องของ **“มหาอำนาจทางเรือเผชิญหน้ามหาอำนาจ ทางบก”** หรือกำปั้นทุบดินตรง ๆ ว่า กองทัพเรือสหรัฐอเมริกา จะรบกับกองทัพเรือสหภาพโซเวียตก็ได้

กลับจากการศึกษาหลักสูตรดังกล่าวแล้วจาก สหรัฐอเมริกา กลางปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ก็ไป **“ประจำโรงเรียน นายทหารเรือ”** ตามหลักเกณฑ์ที่ไปเรียนนอกกลับมา ที่โดยปกติก็เป็นเวลา ๑ ปี ทางโรงเรียนลงคำสั่งให้เป็น **“อาจารย์วิชาวางแผนทางเรือ”** ของโรงเรียนเสนาธิการ ทหารเรือ ทั้งที่รายงานไว้ก่อนหน้านี้แล้วว่า ได้เรียนอะไร มาบ้าง ไม่ได้เรียนวางแผนทางเรือ - Naval Planning มา เวลานั้นผู้บังคับการโรงเรียนนายทหารยศพลเรือโท รองผู้บังคับการสองท่านยศพลเรือตรี พรรคนาวินและ พรรคกลิน โรงเรียนมีแต่แผนกธุรการ ไม่มีฝ่ายอำนวยการ เลย รองนาวินดูแลวิทยาลัยการทัพเรือ โรงเรียนเสนาธิการ ทหารเรือ และชั้นต้นพรรคนาวิน ส่วนรองกลินดูแลหลักสูตร นายช่างกลชั้นสูง และชั้นต้นพรรคกลิน อาจารย์อำนวยการ ของโรงเรียนและหลักสูตรต่าง ๆ รวมทั้งอาจารย์ประจำ

วิชา มีโต๊ะทำงานของตนเองนั่งรวมกันอยู่ในห้องใหญ่ เมื่อไปเริ่มทำงานก็พบว่า พลเรือตรี สุรพล แสงโชติ เป็นรองผู้บังคับการ พรรคนาวิน ที่เมื่อท่านเดินเข้ามาในห้องใหญ่ คนในห้องได้ยินผีเท้าของท่านก็บอกว่าไม่ต้องมองว่าท่านไปทางไหน โดยที่ท่านเดินมาที่โต๊ะทำงานของผู้เขียนเป็นประจำ

เข้าใจว่าจากการที่เขียนหนังสือลงนาวिकासตร์เริ่มเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๗ ตั้งแต่เป็นเรือเอก ครูสุรพลคงให้ผู้เขียน เขียนเรื่องราวต่าง ๆ ตามความคิดของท่าน ตั้งแต่ระเบียบโรงเรียนนายทหาร การเรียน การสอน การปรับปรุงหลักสูตรต่าง ๆ โดย จำหญิง สมสุขฯ ผู้นั่งอยู่หน้าห้องของท่านเป็นผู้พิมพ์เรื่องราวที่เขียนเสนอท่านไป ซึ่งสมสุขฯ พิมพ์ได้ดีเร็วและเรียบร้อยมาก บางทีผู้เขียนเสนอเรื่องราวผ่านท่าน ๆ ก็สนับสนุนด้วยดี เช่นครั้งหนึ่งผู้เขียนเห็นว่าหลักสูตรเสนาธิการทหารเรือที่ ๖ เดือนแรกเรียนเสนาธิการกิจ และ ๖ เดือนหลังเรียนสงครามทางเรือ นั้น นักเรียนพรรคกลินที่มาเรียนด้วยใน ๖ เดือนหลังให้เรียน “*นายช่างกลชั้นสูง*” แทนที่วิชาสงครามทางเรือ แล้วจบการศึกษาได้รับพระราชทานประกาศนียบัตรหลักสูตรเสนาธิการทหารเรือเช่นกัน โดยทางโรงเรียนไม่ต้องทำพิธีแจกประกาศนียบัตรช่างกลชั้นสูงเป็นผลพลอยได้ ครูสุรพลก็เห็นด้วย แต่รองพรรคกลินว่า “*คุณจะมาล้มโรงเรียนพรรคกลินหรือ?*” เรื่องราวก็ไม่ออกไปจากโรงเรียน อย่างไรก็ตาม วันหนึ่งผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารเรือ (พรรคกลิน) เรียกไปพบแล้วถามว่า “*คุณเสนออะไรไว้?*” ก็เล่าให้ท่านฟังแล้วท่านก็ว่า “*ถ้าเรื่องสำเร็จถือว่าคุณทำบุญแก่กองทัพเรืออย่างหนึ่ง*” นอกจากนี้ เช่นกลางปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ผู้เขียนเสนอขึ้นไปว่าโรงเรียนเสนาธิการทั้ง ๓ เหล่าทัพต่างคนต่างเรียนกันไป ไม่รู้ว่าเรียนกันอย่างไร เห็นควรนำนักเรียนทั้ง ๓ เหล่าทัพ มาฟังกันว่าแต่ละโรงเรียนมีหลักสูตรเช่นใดทางทหารอากาศเห็นด้วยทันที แต่ทางทหารบกบอกว่าในปีนี้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช พระยศพันตรี จะทรงเข้าศึกษาที่โรงเรียนเสนาธิการทหารบก อาจมีประเด็นการถวายความปลอดภัย ขอเลื่อนความคิดนี้ไปปีหน้า แต่แล้ว

ต่อมาก็แจ้งว่าเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ และเป็นประวัติ การศึกษาร่วมของโรงเรียนเสนาธิการ จึงตอบรับการศึกษาร่วมของโรงเรียนเสนาธิการทั้งสาม ในชั้นแรกมีการบรรยายหลักสูตรของแต่ละโรงเรียนซึ่งกระทำกันที่โรงเรียนเสนาธิการทหารบก โดยผู้เขียนเป็นผู้บรรยายในส่วนของโรงเรียนทหารเรือ ตอนปลายของหลักสูตรนักเรียนของทั้ง ๓ เหล่าทัพ ไปร่วมศึกษาวางแผนการรบร่วมที่จังหวัดเชียงใหม่เป็นเวลา ๑ สัปดาห์ ที่ค่ายทหารบก ซึ่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดได้ไปเป็นประธานในการฟังบรรยายแผนการรบร่วมของโรงเรียนทั้ง ๓ เหล่า ในส่วนทหารเรือผู้เขียนได้บรรยายให้ความไปว่าในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ รัชสมัยรัชกาลที่ ๕ ทหารมะริน ๑ หมวด (๒๕ คน) ในชุดกะลาสีสีดำพร้อมด้วยปืนกลแคตลิง ๒ กระบอกบนหลังช้าง ได้ขึ้นมายังภาคเหนือในสงครามปราบฮ่อ ซึ่งทหารเรือยังปฏิบัติตามลำแม่น้ำโขงปัจจุบันนี้

เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๑ มีการจัดตั้ง “*กองแผนและพัฒนา*” ถือได้ว่าเริ่มมีฝ่ายอำนวยการของโรงเรียนนายทหาร ผู้เขียนได้รับการย้ายจาก “*ประจำโรงเรียน*” เป็น “*ประจำกองแผนและพัฒนา*” หัวหน้ากองอัตรา นาวาเอกพิเศษ ครูสุรพลฯ ขึ้นเป็นผู้บัญชาการโรงเรียนนายทหารในเวลาเดียวกัน ทั้งกองมีหัวหน้ากองและประจำกองอยู่ ๒ คน ซึ่งก็เหมือนเดิมที่เมื่อท่านเดินเข้ามาในห้องก็ตรงมายังโต๊ะผู้เขียน วันหนึ่งท่านบอกว่า “*เราลืมนายทหารไป ๒ พวก นายทหารประเภท ข. ที่มาจากชั้นประทวนพวกหนึ่ง กับนายทหารปริญญาที่มาจากมหาวิทยาลัยอีกพวกหนึ่ง*” ซึ่งไม่ได้รับการศึกษาเพิ่มเติมอะไร “*คุณเขียนหลักสูตรมา*” ก็เขียนเสนอท่านไป เรียกว่า “*หลักสูตรทั่วไป*” และ “*หลักสูตรนายทหารอาวุโส*” พร้อมกับปรับปรุงหลักสูตรวิทยาลัยการทัพเรือ เรียนครึ่งวัน อันเป็นที่มาของคำถาม “*ที่ถามเพื่อนบุญเลิศว่า*” วิทยาลัยการทัพเรือ เรียนสามก๊กด้วยดีไหม? โดยต่อมาเมื่อผู้เขียนไปอยู่ที่กรุงนิวเดลี ครูสุรพลฯ ได้กรุณาเขียนตามไปบอกว่า “*หลักสูตรต่าง ๆ ที่คุณร่างไว้ กองทัพเรืออนุมัติหลักสูตรหมดแล้ว*” ซึ่งต่อมาเมื่อกลับเมืองไทยก็ทราบว่าเขาทัพอื่นมีหลักสูตร “*นายทหารอาวุโส*”

ตามอย่างเรา

ที่ถามเช่นนั้นก็เพราะว่าหลักสูตร Command ที่เรียนมาจากสหรัฐอเมริกา เริ่มต้นด้วยสงครามกรีกโบราณ เพลโพนเนซุส ซึ่งเคยถามอาจารย์ที่นั่นว่า ทำไมเรียนย้อนหลังไปเกือบ ๓,๐๐๐ ปี ท่านก็ว่าเป็นประเด็นการเมืองกับการทหารที่ไม่มีวันล้าสมัย และเป็นบทเรียนของมหาอำนาจทางบกต่อทางทะเลในรูปของวรรณคดีตามด้วยการศึกษาคุณโปเลียนจนถึงสงครามเย็นที่แสดงบทบาทของชาติทางทะเลกับชาติทางบก ผู้เขียนถามเพื่อนชาวกรีกที่เรียนอยู่ด้วยกันว่า ที่กรีซเรียนสงครามเพลโพนเนซุสกันอย่างไร ? เขาบอกว่า *“ที่กรีซชั้นมัธยมเรียนกัน”* ก็ยืนยันได้ว่าคนนาวาโท นาวาเอก กับเด็กมัธยมเรียนเรื่องเดียวกัน แต่ด้วยมุมมองที่ต่างกันเหมือนเด็กมัธยมไทยเรียนสามก๊ก ตอนโจโฉแตกทัพเรือด้วยแฉ่มมูมหนึ่ง แต่ผู้ใหญ่ดูทัพเรือของโจโฉย่อยยับไป ต่างทัศนะกับเด็กคนละมุมมองกัน

หลักสูตรระดับวิทยาลัยการทัพเรือสหรัฐอเมริกา ปัจจุบันไม่ทราบว่ายังคงมีสงครามกรีกในการศึกษาหรือไม่ เพราะพื้นที่เวลาของสงครามเย็น การเผชิญหน้าทางทะเลกับสหภาพโซเวียตลดน้อยถอยไป โดยจีนโดดเด่นในการเป็นมหาอำนาจคู่สหรัฐอเมริกา การประกาศว่าทะเลจีนใต้เป็นทะเลประวัติศาสตร์ของจีน และเส้นทางการค้า การคมนาคมสายใหม่จากทะเลจีนสู่ตะวันออกกลาง เปลี่ยนเวทีทางยุทธศาสตร์จากแอตแลนติกเป็นอินโด - แปซิฟิก อันเป็นสภาวะการณ์ที่แปรเปลี่ยนไป และเชื่อได้ว่าโรงเรียนของสหรัฐอเมริกาปรับเปลี่ยนหลักสูตรของตนอยู่เสมอ และเน้นหนักความเข้มข้นในการศึกษาตลอดเวลา นายทหารนักศึกษาที่ตราศึกเวียดนามมาแล้วคิดว่าจะได้เวลาพักผ่อนบ้าง กลับพบกับสุนทรพจน์ของผู้อำนวยการวิทยาลัยท่านนายพล Turner ว่า *“ไม่มีสวนกุหลาบที่นี่ (I don't promise you a rose garden)”* เปลี่ยนหลักสูตรในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ เริ่มมีวรรณคดีสงครามกรีก

ดังนั้น หากมีวรรณคดีอยู่ในห้องเรียนวิทยาลัยการทัพเรือ ก็ต้องดูเล่มเรื่องที่ภูมิหลังของประเทศไทยเป็นพื้นฐานสำคัญอันมีบริบทอยู่ที่ล้านนา ล้านช้าง

หงสาวดี ศรีสัชชาลัย เสียมราชู เมาะตะมะ ฯลฯ จนกระทั่งปัจจุบันทางเหนือ ทางตะวันตก และทางตะวันออกของประเทศเอื้อเพื่อต่อจีน ทางใต้พยายามเป็นกลางแต่ก็อิงมหาอำนาจในแปซิฟิก แล้ววรรณคดีถ้ามีในหลักสูตรวิทยาลัยการทัพเรือน่าจะเป็นเล่มใด ?

เล่มสงครามเพลโพนเนซุสที่มหาอำนาจทางทะเลกับทางบกเผชิญหน้ากันคงไม่ใช่ พระอภัยมณี ขุนช้าง ขุนแผน อิเหนา ลิลิตพระลอ รามเกียรติ์ ฯลฯ คงไม่ใช่อีกเล่มจีนมีหลายเล่มเช่น เลียดศึก ไช่จิ้น น้ำซ่อง ไช้อิว ฯลฯ ซึ่งเล่มที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับการทหาร ยุทธศาสตร์ ยุทธวิธี และกุศโลบายทั้งภายในและภายนอกอาณาจักรได้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้งไม่แพ้เล่ม สามก๊ก พระราชนิพนธ์บทละครนอก เรื่อง *คาวี* ของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ยกย่องสามก๊กไว้ตอนหนึ่งว่า *“ไวยทัตหุนหันไม่ทันตริกอวดรู้รอดหลักฮักฮัก ข้าเคยพบรบศึกมาหลายยก จะเข้าออกยกย้อนผ่อนปรน เล่ห์กลเรานี้อย่าวิตก ทั้งพิชัยสงครามสามก๊ก ได้เรียนไว้ ในอภิสารพัด”*

ตามประวัติว่า สามก๊กเป็นนิทานโบราณของจีนสมัยราชวงศ์ถัง (พ.ศ.๑๑๖๑ - พ.ศ.๑๔๔๙) ที่พวกจิ้งฉวน สามก๊กไปแสดงกันเป็นประจำจนถึงราชวงศ์ใต้เหมิง (พ.ศ.๑๙๑๑ - พ.ศ.๒๑๘๖) มีนักปราชญ์ชาวเมืองฮังจิ๋ว ชื่อ *ล่อกวนตง* เขียนเรื่องเป็นหนังสือ ๑๒๐ ตอน ที่ต่อมามีการพิมพ์เป็นหนังสือเล่มซึ่งถูกแปลเป็นภาษาต่าง ๆ มากกว่า ๑๐ ภาษา โดยญี่ปุ่นเป็นภาษาแรก ในปี พ.ศ.๒๒๓๕ ไทยเป็นภาษาที่ ๕ ราวปี พ.ศ. ๒๓๔๕ ในรัชกาลที่ ๑ ที่โปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าหลานเธอ กรมพระราชวังหลัง ทรงอำนวยการแปลเรื่อง *ไซ่ฮั่น* และเจ้าพระยาพระคลัง (หน) อำนวยการแปลเรื่อง *สามก๊ก* ในรัชกาลที่ ๔ จึงได้รับการจัดพิมพ์เป็นเล่ม ๔ เล่ม จากโรงพิมพ์หมอบรัดเลย์ บาทหลวงอเมริกาเป็นครั้งแรก โรงพิมพ์อื่นมีการพิมพ์ครั้งต่อ ๆ มา และมีผู้เขียนสามก๊กอย่างพิสดารก็มี เช่น ฉบบัณนิพิก

เรื่องราวของการช่วงชิงอำนาจและอาณาเขตระหว่าง ก๊ก ๓ ก๊ก สมัยจีนโบราณ คือ ก๊กเล่าปี่ผู้เป็นเชื้อสาย

กษัตริย์ราชวงศ์ซัน ตั้งมั่นที่เมืองเสฉวนทางภาคตะวันตกเฉียงใต้ผู้มีกำลังทัพน้อยแต่ได้เสนาธิการคนเก่งขงเบ้ง มาเป็นคู่คิด ก๊กโจโฉมีกำลังมากสุดอยู่ทางภาคกลางและภาคเหนือ และก๊กซุนกวนที่มีกำลังทางเรือแข็งแรงทางภาคตะวันออก ผู้อ่านที่ดูจั่วเรื่องสามก๊กอาจจะพอใจหรือเข้ากับก๊กใดก็ได้ทั้งนั้น แต่บทเรียนที่จะได้จากสามก๊กสุดแต่มุมมองซึ่งแตกต่างจากบทเรียนสงครามเพโลพอนเนซุสกำลังทางทะเลเผชิญทางบก

บริบทของสามก๊กในวงกว้างอาจเปรียบเทียบกับว่า จีนคือโจโฉ สหรัฐอเมริกาเป็นเล่าปี่ และสมาคมอาเซียนก็คือซุนกวน ในวงแคบประเทศทางเหนือ ทางตะวันออก และทางตะวันตกของไทยที่ชอบจีนเป็นโจโฉ ไทยก็จะเป็นเล่าปี่ และประเทศทางใต้ของไทยในบทบาทซุนกวน สามก๊กที่วิทยาลัยการทัพเรืออาจเป็นบริบทของวงกว้างหรือวงแคบก็สุดแต่จะพิจารณากันไปในสภาวะการณ์ที่จีนถือว่าทะเลจีนใต้เป็นทะเลประวัติศาสตร์ของจีน โลกเสรี ยืนยันการเดินทางโดยเสรีในทะเลหลวงอินโด - แปซิฟิก เป็นภูมิยุทธศาสตร์ที่แย่งกันมีอิทธิพล จีนกำลังพยายามเป็นมหาอำนาจของโลกแทนสหรัฐอเมริกา อินโด - แปซิฟิก ที่พาดผ่านอ่าวไทยกำลังถูกแก่งแย่งกันระหว่างมหาอำนาจเก่ากับใหม่เข้ายึดครอง สมาคมอาเซียนที่ไทยร่วมเป็นสมาชิกโดยมีนโยบายที่ไม่แทรกแซงต่อกิจกรรมภายในของประเทศ ประเทศรอบบ้านไทยมีทั้งที่ชอบสหรัฐอเมริกา ชอบจีน ชอบไทยมาก ชอบไทยน้อย และไม่ชอบใครเลย ซึ่งประเทศไทยและกองทัพเรือไทยต้องวางตัว และมีจุดยืนให้เข้ากับสภาวะการณ์ดังกล่าวแล้ว

วิทยาลัยการทัพเรือที่ถือได้ว่าเป็น “เจ้าพ่อวิชาสมุทรทานุภาพ” อยู่ในฐานะที่จะศึกษาและวิเคราะห์ ยุทธศาสตร์และนโยบายของไทย ในภูมิภาคที่ทะเลล้อมรอบด้วยวิธีเทียบเคียงประวัติศาสตร์การสงครามอย่างวิทยาลัยสหรัฐอเมริกา ที่เริ่มด้วยสงครามกรีกโบราณ ระหว่างมหาอำนาจทางทะเลกับทางบกที่เพโลพอนเนซุส ส่วนวิทยาลัยของไทยหากศึกษาทั้งสงครามกรีก และเพิ่มเติมเนื้อหาทางการเมืองการทหารด้วยสามก๊กก็น่า

ทำให้การศึกษายุทธศาสตร์และนโยบายกว้างขวางและบริบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนั้น จากการทำไทยเป็นประเทศอย่างเป็นทางการตามประวัติศาสตร์ตั้งแต่กรุงสุโขทัย พ.ศ.๑๗๙๒ ผ่านร้อนผ่านหนาวจนบัดนี้ พ.ศ.๒๕๖๔ มีการใช้กำลังทางเรือร่วมกับทางบกหลายครั้งหลายหนมาโดยตลอด เช่น ในแผ่นดินสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ พ.ศ.๒๒๙๙ โปรดให้ยกทัพบก ทัพเรือไปตีเมืองโพธิสัตว์ของเขมร “ปรากฏว่า ทัพเรือยกไปไม่ทันทัพบก เป็นเหตุให้เสียทัพ” (พระราชพงศาวดารกรุงเก่าฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์) ก็นำศึกชกกัน

เพื่อนบุญเลิศ เมื่อได้ยินคำถามว่า “เรียนสามก๊กด้วยดีไหม ?” หัวเราะลั่นเมื่อได้ยินคำถามจากผู้เขียนพลาถถามกลับมาว่า “เป็นยังไงมายังไง อ๊ะ ?” บุญเลิศ ขณะเป็นนาวาโทได้ไปศึกษาหลักสูตร “เสนาธิการทหาร” เวลา ๘ เดือนที่อินเดีย ผู้เป็นนายทหารไทยคนแรกไปเรียนหลักสูตรนี้ ทางอินเดียให้ที่นั้งศึกษายังกองบัญชาการทหารสูงสุด (ขณะนั้น) ซึ่งได้ออนที่นั้งให้กองทัพเรือ บุญเลิศฯ เคยเป็นนักรักบี้กองหน้าแถวหน้าของโรงเรียนหนังสี่เก้ง ลำดับสอบเลขตัวเดียวเสมอ เป็นคนเปิดเผย คิดนอกกรอบบ้าง สังคมดี และดีมีเหล่าแก่ง กลางปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ผู้เขียนกำลังเตรียมตัวเดินทางไปเป็นผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารและฝ่ายทหารเรือ ณ กรุงนิวเดลี (กองบัญชาการทหารสูงสุดเริ่มมีผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารด้วย พร้อมกับมอบเงินดำเนินการให้ด้วย เช่น ให้ผู้ช่วยฝ่ายทหารเรือที่อังกฤษ อินเดีย ผู้ช่วยฝ่ายทหารอากาศที่เยอรมัน ทำหน้าที่ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารด้วย เป็นต้น) บุญเลิศฯ มาพบผู้เขียนแล้วบอกว่า “ใครคิดไปอินเดียแล้วไม่ไป - ใจ ไปแล้วไปอีก - ใจที่สุด” ฟังแล้วออกสำเนียงว่า “เจอเจอเจอ แจก ให้ตีแขกก่อน” อย่างไรก็ตามต้องตีทั้งงูและแขก วิทยาลัยการทัพเรือเจอสงครามกรีกแล้ว เจอสามก๊กเพิ่มวิชายุทธศาสตร์และนโยบายด้วย ให้ล้าหน้าวิทยาลัยฝรั่งก็ยิ่งได้

ทั้งนี้ทั้งนั้น โดยภูมิรัฐศาสตร์ของประเทศไทย เนื้อหาการเมืองกับการสงครามของสามก๊กถ่มถ่มวิชา ยุทธศาสตร์และนโยบายของวิทยาลัยการทัพเรือยิ่งกว่า

เนื้อหาจ้าวทะเลกับจ้าวพสุธา หัวข้อเพโลพอนเนส อ้นเป็นเรื่องไกลตัวเสียอีก อย่างไรก็ตามที่วิทยาลัยไทยศึกษา ทั้งเรื่องของจีน และกรีก เพิ่มพูนความคิดความอ่านของ นักศึกษาที่ต่อไปจะต้องอยู่ในสถานะ **“เจ้าพ่อสมุททานุภาพ”** ของประเทศก็ได้ บางที่วิทยาลัยสหรัฐอเมริกา ผู้เป็นฝรั่ง คิดอย่างฝรั่งมองแต่เรื่องของฝรั่ง พบเรื่องสามก๊ก **“พิชัยสงครามสามก๊ก ได้เรียนไว้ในเอกสารพัด”** อาจทิ้ง เพโลพอนเนส หรือเพิ่มเติมสามก๊กที่นิวยอร์กที่อาจ เป็นไปได้ นอกจากนั้นเมืองไทยชาวไทยผ่านร้อนผ่านหนาว จนลงตัวอยู่ที่แหลมทอง บัดนี้ควรนำเอาพงศาวดารไทยมา ศึกษาว่าเคยใช้กำลังทางเรือรักษาชาติ และถูกกำลังทางเรือ ต่างชาติรังแกอย่างไร ประดับความคิดว่าสมุททานุภาพ และนาวิกานุภาพจะเดินเข็มไหนต่อไปข้างหน้า

เรียนหนังสือตั้งแต่โรงเรียนเตรียมนายเรือถึง วิทยาลัยการทัพเรือไม่เคยได้เรียนรู้ว่า **“เมื่อเสร็จศึกพม่า สมเด็จพระมหาจักรพรรดิจึงโปรดให้แต่งทัพใหญ่ ไปตีเขมรเป็นการตอบแทนในปี พ.ศ.๒๐๙๙”** และเมื่อ ญี่ปุ่นรุกรานจีน (พ.ศ.๒๐๗๙ - พ.ศ.๒๑๔๑) **“สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงเสนอที่จะส่งกองทัพเรือไทย ไปช่วยจีนปราบญี่ปุ่น แต่จักรพรรดิจีนได้ปฏิเสธข้อเสนองานของไทย”** (นามานุกรม ; พระมหากษัตริย์ไทย โดยมูลนิธิ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา, พ.ศ.๒๕๕๔) ต้นเดือน ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๔ ไปรับหน้าที่ผู้บังคับการเรือหลวง ประแสได้ไม่กี่วันก็ได้รับคำสั่งให้ออกเรือไปรับรอง นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรที่เฟิงป๋วมินเทศ มาดูงานกองทัพเรือ คำสั่งบอกว่ารับนักศึกษาชั้นเรือที่ แหลมฉบัง จังหวัดตราด บรรยายการรบทางเรือที่เกาะช้าง ออกเรือแล้ววางพวงมาลา ณ ยุทธบริเวณเกาะช้าง สาธิต ยิงอาวุธทุกชนิดของเรือ อาหารกลางวันบนเรือแล้วส่ง นักศึกษาขึ้นบกที่แหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ปรากฏว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนายพลทั้งสามเหล่าทัพ และ ข้าราชการพลเรือน ระดับรองอธิบดีกรมขึ้นไปราว ๖๐ คน มีนายพลเรือ ๖ คนในจำนวนนั้น ผู้บังคับบัญชาโดยตรง คือ ผู้บัญชาการกองเรือปราบเรือดำน้ำเป็นนักศึกษาด้วย ผู้หนึ่ง ท่านกำชับก่อนออกเรือว่า **“เรือต้องสมารถ บรรยาย**

ต้องรู้เรื่อง สาธิตต้องสมบูรณ์แบบ อาหารต้องอร่อย และ คนเรือต้องกระฉับกระเฉง” ภายหลังบรรยายการรบก็ขึ้นไป สะพานเดินเรือเพื่อออกเรือ มีนักศึกษาพลเรือนท่านหนึ่ง ตามขึ้นมาบนสะพานแล้วถามว่า **“ในการรบถ้าเรือตอร์ปิโด ๒ ลำรวมอยู่กับเรือปืนไม่แยกกัน ผลการรบน่าจะเป็น อย่างไร ?”** และนายพลพรรคกลืนท่านหนึ่งที่ขึ้นมาด้วย ถามว่า **“เขาปล่อยเดียวคุณไม่ส่งคนมาช่วยเลยหรือ?”** ก็ตอบ ท่านทั้งสองไปตามมีตามเกิด ทราบว่าปัจจุบันมีการจัดเรือ หลายลำรับรองนักศึกษา วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เป็นงานใหญ่กว่าเดิม

คำกำชับของนายทำให้ต้องศึกษาการรบที่เกาะช้าง อย่างละเอียด โดยสำนึกได้ว่าตั้งแต่เป็นนักเรียนอายุ ๑๖ ปี เดินผ่านเข้า - ออกพระราชวังเดิมท้องพระโรงสมเด็จพระเจ้าตาก เก่งพระปิ่น ฯลฯ อยู่ ๒ ปี ไม่มีใครสอน ใครบอกว่าพระเจ้าตากยกทัพเรือจากจันทบุรีโจมตีพม่า ที่มายึดครองกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒ เป็นการกู้ชาติได้สำเร็จ แล้วสร้างพระราชวังเดิมสถาปนากรุงธนบุรี ไม่มีใครเล่า ใครอธิบายว่าเมื่อปี พ.ศ.๒๔๓๖ (ร.ศ.๑๑๒) ในรัชสมัย รัชกาลที่ ๕ กองเรือฝรั่งเศสมาปิดอ่าวไทย ๒ ครั้ง มีการรบกับหมู่เรือฝรั่งเศสที่ปากน้ำเจ้าพระยา ไม่มีใครกล่าวถึง การรบทางเรือที่เกาะช้างต้นปี พ.ศ.๒๔๘๔ กับกองเรือ ภาควิศวน์ออกไกลของฝรั่งเศสอันเป็นการรบทางทะเล สมัยใหม่ครั้งแรกของทหารเรือไทย ไม่มีใครบอกถึง บทบาททหารเรือไทยในสงครามโลกทั้ง ๒ ครั้ง ฯลฯ รู้แต่ เหตุการณ์ที่ริอุม ทราฟัลการ์ จัดแลนด์ มิตเวย์ **ใกล้เกลือกินต่าง**

สิทธิการิยะท่านว่า หากขาดประสบการณ์ก็ต้อง ทดแทนด้วยการเรียนรู้จากบทเรียน lessons learned อย่างญี่ปุ่นต้องการใช้กำลังทางอากาศจากเรือบรรทุก เครื่องบินทำลายกำลังทางเรือสหรัฐอเมริกา ก่อนเริ่ม สงครามมหาเอเชียบูรพา ต้นเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ ก็ได้ศึกษาให้ได้บทเรียนจากการที่กองเรืออังกฤษใช้ เครื่องบินโจมตีทำลายกองเรืออิตาลีที่อ่าวทาร์นโต ตอนใต้ ของอิตาลีอันเป็นปฏิบัติการทางอากาศจากกองเรือเป็น ครั้งแรกของประวัติศาสตร์การรบทางเรือ นอกเหนือจาก

อาวุธอื่นที่เคยใช้กันมาในวันที่ ๑๑ - ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๓ ทำให้เรือประจัญบานอิตาลีจม ๑ ลำ เสียหายหนัก ๒ ลำ และเรือลาดตระเวนเสียหายอีก ๒ ลำ โดยอังกฤษเสียเครื่องบินไป ๒ ลำ ผลการรบอำนวยให้อังกฤษควบคุมทะเลเมดิเตอร์เรเนียนได้ตลอดการสงคราม ซึ่งกองเรืออังกฤษมีเรือบรรทุกเครื่องบินในกองเรือเพียงลำเดียวเท่านั้น ส่วนกองเรือญี่ปุ่นในการโจมตีกองเรือสหรัฐอเมริกาที่เพิร์ลฮาร์เบอร์ในวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๘๔ ใช้เรือบรรทุกเครื่องบินถึง ๖ ลำ เครื่องบินบนเรือ ๔๓๒ เครื่อง ใช้บินโจมตี ๓๕๓ เครื่อง เรือสหรัฐอเมริกาจมและเสียหายหนัก ๑๘ ลำ โชคดีที่กองเรือบรรทุกเครื่องบินสหรัฐอเมริกาออกทะเลไม่ได้อยู่ในอ่าวเพิร์ลฮาร์เบอร์

ประสบการณ์การรบทางเรือของทหารเรือไทยนั้น “ญี่ปุ่นผู้สร้างเรือหลวงธนบุรี กล่าวว่า ถ้าภายใน ๘ นาที ยังไม่สามารถยิงถูกเป้าหมายที่สำคัญของคุณต่อสู้ได้ ก็ให้เตรียมพบกับความพ่ายแพ้ เพราะศัตรูเป็นชาติมหาอำนาจที่เชี่ยวชาญในอาวุธประเภทนี้อยู่มาก อย่างน้อยเขาเป็นผู้ผลิตอาวุธของเขาเอง” (เมื่อธนบุรีรบ พลเรือเอก จิตต์ สังขตุลย์) กล่าวคือ ทางญี่ปุ่นรู้ดีว่าเรือปืนหนักติดปืน ๘ นิ้ว ๔ กระบอก ที่สร้างจากญี่ปุ่นจะพบกับเรือลาดตระเวนฝรั่งเศสที่ไซ่งอน ซึ่งเรือติดปืน ๖ นิ้ว ๘ กระบอก โดยประเมินสถานการณ์ในภูมิภาคขณะนั้นที่ข้อได้เปรียบของระยะยิงที่ไกลกว่าของปืน ๘ นิ้ว จะหมดไปเมื่อระยะยิงใกล้เข้ามา ซึ่งฝรั่งเศสใช้อาวุธปืนใหญ่ในเรือทำการรบตั้งแต่ยุคเรือใบ อันถือได้ว่ามีประสบการณ์ทางด้านนี้สูงมาก

ทหารเรือไทยปัจจุบันมีประสบการณ์ทางการรบมาน้อยเพียงใดต้องให้คนอื่นตอบให้ เหมือนช่างต่อเรือญี่ปุ่นเคยบอกไว้หรือคอยดูจากเหตุการณ์ทางการรบในอนาคตว่าได้สำแดง และใช้ประสบการณ์อะไรและอย่างไร ทั้งนี้ หากเชื่อว่าการเรียนรู้จากบทเรียนจะชดเชยความด้อยประสบการณ์ได้ต้องศึกษาและวิเคราะห์ให้เห็นหนทางในการเรียนรู้จากบทเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเห็นได้ว่าการศึกษาประวัติศาสตร์สงครามเป็นหนทางหนึ่งที่จะตอบโจทย์ตามที่ต้องการได้อย่างที่มหาวิทยาลัย

สหรัฐอเมริกาเริ่มด้วยสงครามกรีกโบราณ เพโลพอนเนซัส ซึ่งมหาวิทยาลัยไทยจะเลียนแบบการศึกษาสหรัฐอเมริกาก็นำใช้ได้ เพราะสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่จะทำอะไรก็คิดอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอน นำเชื่อถือ

อย่างไรก็ตาม เพโลพอนเนซัสเป็นบทเรียนของการประลองกำลังระหว่างเจ้าทะเลกับเจ้าพสุธาเสมือนสหรัฐอเมริกากับสหภาพโซเวียตที่ประลองกำลังกัน และเปลี่ยนและย้ายมาแล้ว เป็นระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีน ดังกล่าวมาแล้ว ยังภูมิภาคอินโด - แปซิฟิก ที่ผู้จะมีบทบาทในภูมิภาคได้แก่ ก็สหรัฐอเมริกา ก็จีน และก็สมาคมอาเซียน จะถามเพื่อนบุญเลิศฯ อีกครั้งว่า “**วิทยาลัยการทัพเรือ เรียนสามก๊กด้วยดีไหมอะ?**” เพื่อนก็ไปเข้าเฝ้าเป็นทหารเอกพระเจ้าตากแล้ว ขอขย้าถามออเลิศบุญที่ศาลาปัจจุบันว่า “**วิทยาลัยการทัพเรือ เรียนสามก๊กกับเพโลพอนเนซัสด้วยกันดีไหม อะ?**”

ทั้งนี้ทั้งนั้น ว่ากันไปแล้ว โดยบริบทของภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิรัฐศาสตร์ วัฒนธรรม และเนื้อหาของเรื่องราว **สามก๊กต้องโผล่กับวิทยาลัยการทัพเรือว่า สงครามกรีกด้วยเข้าไป** ☞

ที่มาภาพ

- <https://th.stuklopechat.com/obrazovanie/85646-peloponnesskaya-voyna-prichiny-konflikta-mezhdu-afinami-i-spartoy.html>
- <https://www.gamerism.co/assassins-creed-odyssey-peloponnesian-war/>
- <https://www.thoughtco.com/>
- <http://phinggg.blogspot.com/2013/12/blog-post.html>
- <http://th.wikipedia.org/wiki/สงครามโปเลียน>

